

ΠΜΣ Φιλοσοφία και Διοίκηση

Μάθημα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ & ΗΘΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Τέταρτη Ημέρα: Καθήκον & Εμπιστοσύνη

Δρ. Σεραφείμ Βολιώτης

Φεβρουάριος – Μάιος 2024

philman@philosophy.uoa.gr

ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ...

• Απόλυτη Ηθική

- κάνω καλό ή δεν κάνω κακό ...
- λογική = μη αντίφαση ...
- αυθεντικότητα = όχι ίδιο συμφέρον (εγωϊσμός) ...
- ανθρώπινη αξιοπρέπεια & συμμετρία = όχι διάκριση ...
 - ειδικές συνθήκες \Rightarrow θεμιτή (θετική) διάκριση ...
 - ανθρώπινα δικαιώματα \rightarrow ανθρώπινο καθήκον ...

• Σχετική Ηθική

- αυτονομία ομάδας: κοινωνικό συμβόλαιο
 - συναίνεση
 - υπερ-θέσμια
- ορισμός καλού – ηθική θεωρία
 - πειθώ
 - ηθική αυθεντία
- Συνεπειοκρατισμός: το αποτέλεσμα...

ΣΥΝΕΠΕΙΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ

- **Βάση:** *ηθικό = κάνω καλό (δεν κάνω κακό)*
- **Αποτέλεσμα κρίνει τη Πράξη**
 - καλό (κακό): ότι φέρνει καλό (κακό) αποτέλεσμα...
 - ... στους περισσότερους
- **Συμμετρία – ισοδυναμία (αοριστία)**
 - χωρίς (αθέμιτη) διάκριση
 - προσχηματικότητα
 - εμένα
 - σχέση: συγγενείς, φίλοι, συνεργάτες
 - ομάδα: οικογένεια, οργανισμός, χώρα (Mohism, Mozi 5c BC)
- **Ωφελισμός: μεγιστοποίηση ωφέλειας**
 - Bentham: (ηδονιστικός λογισμός) ευχαρίστηση – πόνος = ευτυχία
 - Mill: ιεράρχηση ευτυχίας (π.χ.: πνευματική >> ηδονής)
- **Κανονιστικός Συνεπειοκρατισμός**
 - κανόνας που επιφέρει γενικά καλά αποτελέσματα **π.χ. όχι ψεύδη?**

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΟΚΡΑΤΙΣΜΟΥ

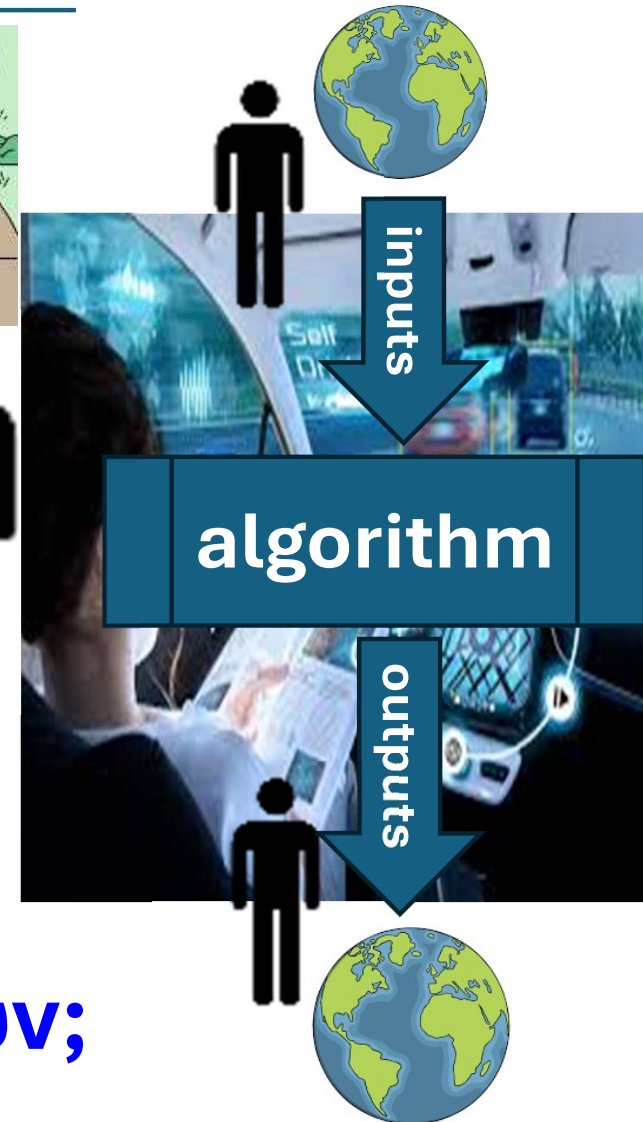
- **Αοριστίας**
 - τι είναι καλό (κακό) αποτέλεσμα;
 - για ποιόν (άλλον);
 - πότε;
- **Ηθικός Λογισμός**
 - μέτρηση: ιεράρχηση & ποσοτικοποίηση
 - άθροιση/αφαίρεση χαράς/πόνου;
- **Έλλειψη πόρων**
 - καλό v. κακό (zero sum ...)
- **Σκοπός αγιάζει τα μέσα**

ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

- **Αλγόριθμος**
 - εντός υπολογιστή
 - άνθρωπος χρήστης
- **Ρομπότ**
 - αλγόριθμος εντός μηχανής
 - αυτοματοποιημένος χρήστης
 - άνθρωπος ενεργοποιεί
- **Ηθική ευθύνη (moral agency)**
 - επίδραση στο περιβάλλον
 - ευθύνη – συνείδηση
- **Κωδικοποίηση ηθικών κανόνων;**

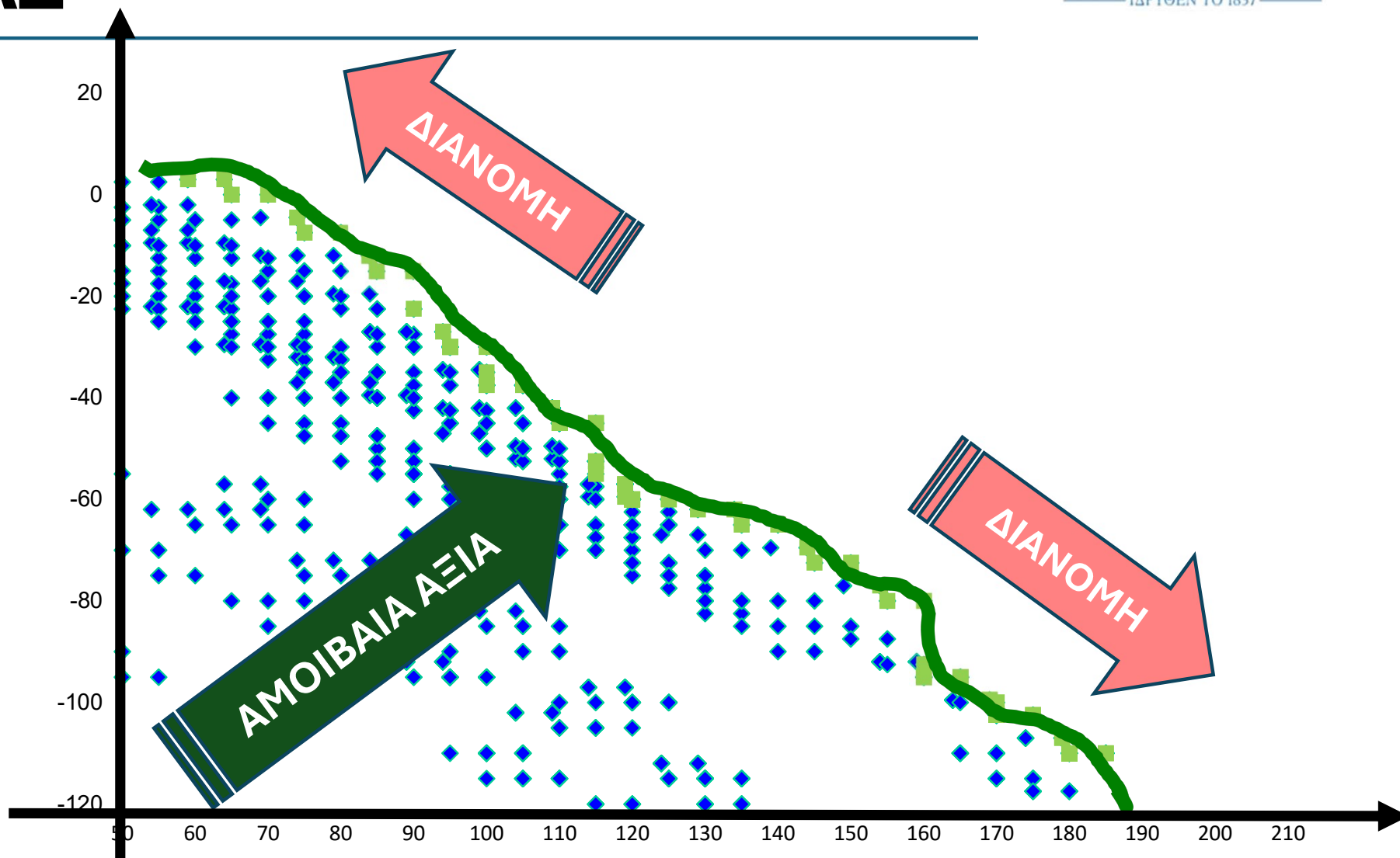
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ & ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ

MSc. Philosophy and Management

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

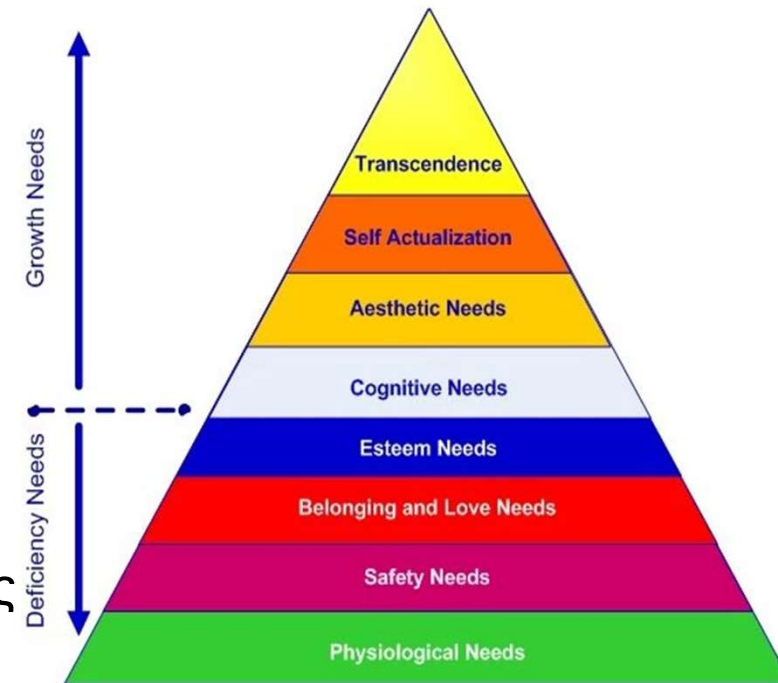
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΚΑΘΗΚΟΝ - ΕΥΘΥΝΗ

- **Δικαίωμα → Καθήκον**
 - δικαιώματα απαιτούν ενέργεια
 - ενέργεια πρέπει να παραχθεί
- **Υποκείμενα καθήκοντος: όλοι**
 - όσοι μπορούν (?)
 - όσο μπορούν (?)
- **Περιεχόμενο καθήκοντος**
 - παραγωγή αξίας
 - δίκαιη/θεμιτή/αιτιολογημένη διανομή αξίας
- **Αντικείμενα δικαιώματος: όλοι**
 - όσοι είναι διατεθειμένοι να αναλάβουν καθήκον (?)
 - όσο είναι διατεθειμένοι να αναλάβουν καθήκον (?)
- **Περιεχόμενο δικαιώματος**
 - ανάγκες φυσιολογίας
 - ανάγκες ασφάλειας (και αποθήκευσης)

ΔΕΝΤΟΛΟΓΙΑ

- **Αν όχι αποτελέσματα τι;**
 - προθέσεις
 - αιτιολογημένοι κανόνες:
 - αιτιολογούν συμπεριφορές
 - απρόσωποι (συμμετρία)
 - συμβατικοί: μετά από συμφωνία (συναίνεση)
 - καθήκον & δικαιώματα: απρόσωπα (π.χ. μητρότητα όχι μητέρα)
- **Καντ:**
 - καλή πίστη (= αυθεντική/υπερβατική ηθική ?)
 - ανθρώπινη αξιοπρέπεια
 - κατηγορική προσταγή: «η **αιτιολογία** της συμπεριφοράς θα μπορούσε να γίνει πανανθρώπινος κανόνας»
- **Χρυσός κανόνας**
 - θετικός: «φέρσου όπως θέλεις να σου φέρονται»
 - αρνητικός: «μη φέρεσαι όπως δεν θέλεις να σου φέρονται»
 - πανανθρώπινη παρουσία

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ

- **Επαγγέλματα: όρκος του Ιπποκράτη**
 - υγείας: ιατροί, φαρμακοποιοί, νοσηλευτές → **ζωή**
 - δικαιοσύνης: δικαστές & δικηγόροι → **νόμιμα**
 - οικονομίας: τραπεζικοί, χρηματιστές → **όφελος**
 - εκπαίδευση: δάσκαλοι → **γνώση**
- **Κλάδοι εταιρειών: κανονιστική συμμόρφωση**
 - υγείας & φαρμακευτικές
 - κοινής ωφελείας & ενέργειας
 - οικονομίας: τράπεζες, χρηματιστηριακές
 - εκπαίδευση: σχολεία & πανεπιστήμια
- **Νομιμοποίηση & Κύρος**
- **Αυθεντικότητα**

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (30)

ΟΗΕ 1948

#	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
1	All born free/equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.
1	Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση , και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφοσύνης.

ΕΠΙΔΡΑΣΗ (AGENCY)

• Συνείδηση & Ελεύθερη βούληση & Επιλογή

• Υπευθυνότητα

- αιτιότητα: αποτέλεσμα \Rightarrow πράξη
- νομική ευθύνη
 - αποτέλεσμα **και** βούληση
 - στέρηση βασικών δικαιωμάτων
- ηθική ευθύνη/κρίση
 - αποτέλεσμα **ή** βούληση
 - ηθικός εξοστρακισμός

• Ψευδαίσθηση Ελεύθερης Βούλησης

- ντετερμινιστική τάση συμπεριφοράς
- βιολογική μηχανή
 - προστασία άλλων
 - σωφρονισμός = επαναπρογραμματισμός

ΒΟΥΛΗΣΗ

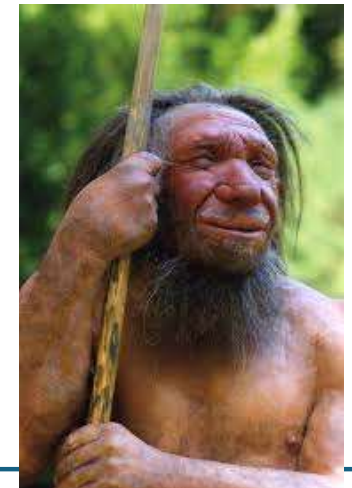
ΔΕΟΝ

ΠΛΗΡΗΣ

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ?

ΣΥΝΕΠΕΙΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

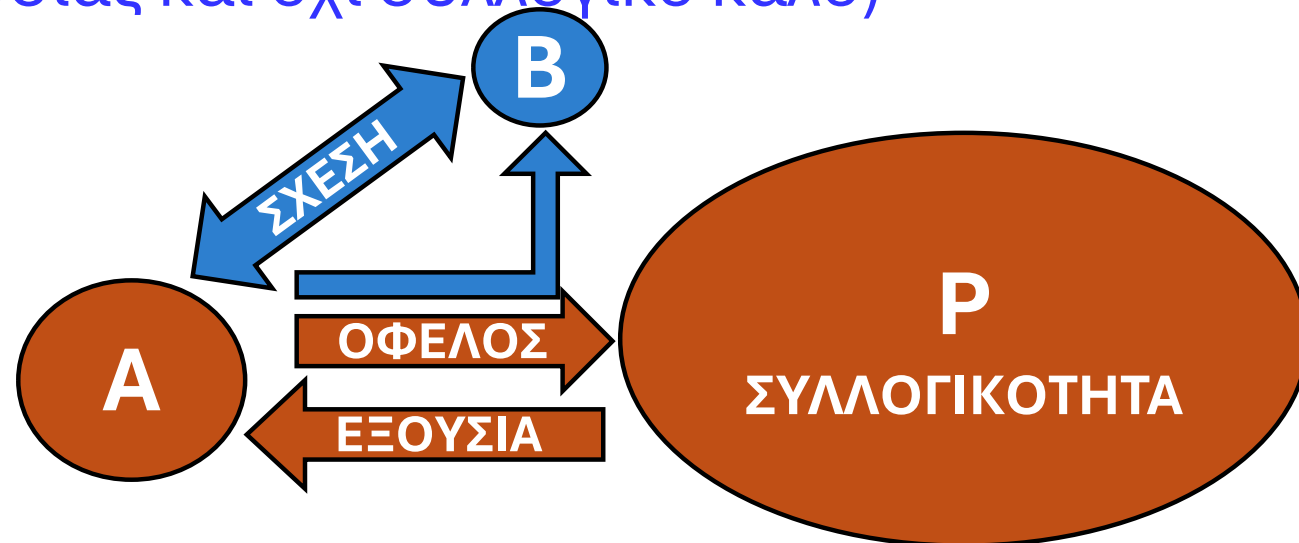
ΕΥΘΥΝΗ

- **Απόδοση ευθύνης**
 - κοινωνική ανάγκη: προστασία κλπ.
 - ψυχολογική ανάγκη: λόγος & κλείσιμο
- **Ανάληψη ευθύνης**
 - αυτο-αποτελεσματικότητα (self-efficacy) & έλεγχος
 - ψυχολογική ανάγκη:
 - αυτό-εκτίμηση
 - επιλογή και σκοπός
 - αλλά: αποφυγή ευθύνης & μετάνοιας
 - κοινωνική ανάγκη: οργάνωση
- **Ευθύνη Διακυβέρνησης**
 - κατεύθυνση
 - δημιουργία
 - διανομή

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΓΕΝΙΚΑ

- Σχέση Εντολής: εντολέας – εντολοδόχος
 - άσκηση εξουσίας \Rightarrow συλλογικό καλό
 - ΟΧΙ (άσκηση εξουσίας και όχι συλλογικό καλό)

- Εντολέας [P] – Εντολοδόχος [A] – Ωφελούμενος [B]
- **Κόστος/Θύμα (victimless crime, oiling economy);**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- **Ορισμός**
 - κατάχρηση ανατεθειμένης ισχύος για ίδιο όφελος
 - σχέση πίστης/εντολής: εντολέας & εντολοδόχος

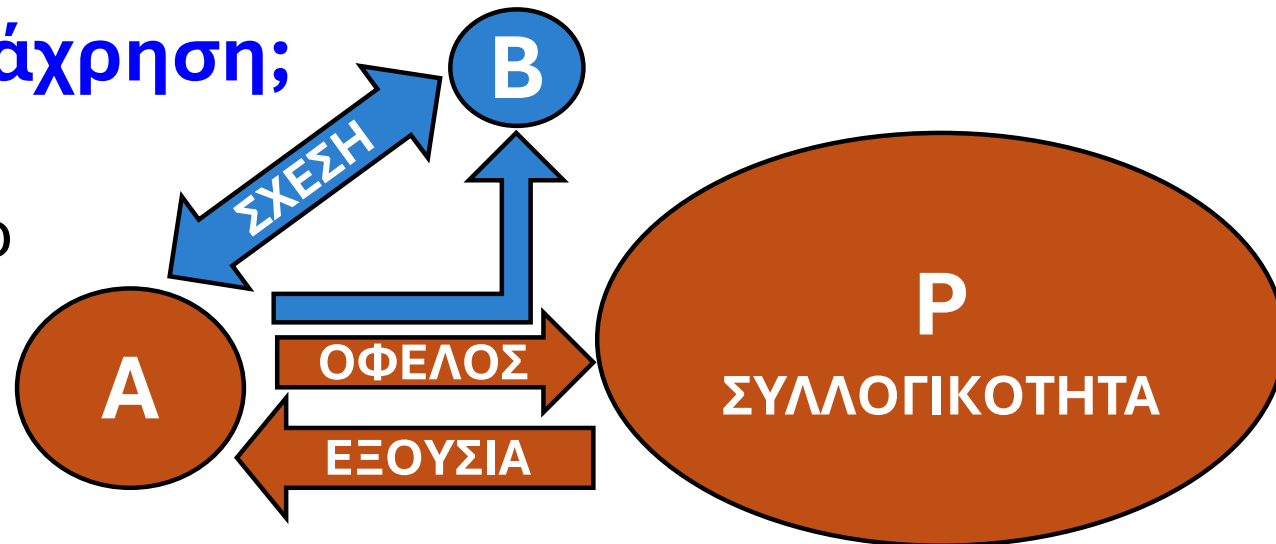
• Ίδιο όφελος & Κατάχρηση;

• Σύγχυση

- όχι κάθε σκάνδαλο
- όχι κάθε έγκλημα
- όχι κάθε κακό

• Συμμετοχή

- Δράση **[A]**
- σύμπραξη/διευκόλυνση **[B]**
- παρακίνηση **[B]**
- εκβίαση **[B]**

ΕΙΔΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- **Πολιτική: δημοκρατικές εξουσίες**
 - Εκτελεστική: κυβερνητική επιλογή
 - Δικαστική: απόφαση
 - Νομοθετική: ψήφος
- **Διοικητική: ιεραρχικά χαμηλότερα**
- **Δημοκρατική**
 - κόμματα: συνταγματική κατοχύρωση & κοινή χρηματοδότηση
 - ΜΜΕ & δημόσια σφαίρα/διαβούλευση: τέταρτη εξουσία...
- **Οργανωσιακή: κατά μετόχων (stakeholders?)**
- **Επαγγελματική (υποχρέωση πίστης): Hypocritic oath**
- **Ακαδημαϊκή: ερευνητές & δάσκαλοι**
- **Ιδεολογική & Φιλοσοφική διαφθορά**
 - εμπιστοσύνη του κόσμου στην ιδέα για κοινό καλό...
 - ... χωρίς έμμεσο όφελος σε άτομα ή ομάδες

ΘΥΜΑ?

ΚΑΛΗ ΜΕΛΕΤΗ!